

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра психології

З А Т В Е Р Д Ж У Ю
Проректор з навчально –
методичної та наукової роботи *Гавеля*
«*27*» *вересня* 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Ступінь вищої освіти: «бакалавр»

Рівень: перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітня програма: «Психологія»

м. Миколаїв, 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для здобувачів вищої освіти першого бакалаврського рівня за спеціальністю 053 «Психологія», ОП «Психологія»

Розробник: Венгер Г.С. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Г.С. Венгер (Г.С. Венгер)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол від «25» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри психології Волков (Я.В. Васильєв)

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Голова Вченої ради Волков (М.А. Волков)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов'язкова	
Загальна кількість годин - 150	Спеціальність (професійне спрямування): 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
		2 -й	2-й
		Семестр	
		3-й	3 -й
Тижневих годин для: ОФН– ЗФН –	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський) рівень	Лекції	
		36 год	36 год
		Практичні, семінарські	
		14 год	10 год.
		Самостійна робота	
		78 год	126 год
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для очної форми навчання – (45% - 55%)

для заочної форми навчання – (15% - 85%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів з видами професійної діяльності психолога, завданнями і методами його роботи, напрямками, областями і установами для роботи психологів як дослідників, практиків і викладачів. Дати уявлення про зміст і процес надбання професії психолога у вузі, покласти початок опануванню студентами системою наукових психологічних понять, отримати уявлення про відмінності житейської, наукової і практичної психології.

Завдання - формування попередніх знань про професію психолога, його роботу та оволодіння її основами при навчанні у вузі.

Ознайомлення студентів із структурою психологічної науки та її місцем в системі інших наук; з психологічними категоріями і поняттями предмету психології, здобуття уявлень про практичну психологію як галузь психологічної науки.

Предметом навчальної дисципліни є історія появи професії психолога, а також основні види діяльності професійних психологів в науковій і практичній сферах.

За навчальним планом вивчення «Вступ до спеціальності» здійснюється на першому році навчання у першому семестрі.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; семінарські заняття; самостійна позааудиторна робота студентів.

Засвоєння тем контролюється на семінарських заняттях. Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня знань студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач, трактування результатів тощо.

Під час вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися компетентності:

I. Загальні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

ФК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 15. Здатність виявляти толерантність до міжкультурних форм самовираження й само здійснення індивідуальності, до несхожості наукових поглядів, методологічних підходів тощо

У результаті вивчення даного курсу студент формує такі програмні результати навчання:

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення професійних завдань.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, вміло використовувати психотерапевтичні прийоми і прийоми впливу на свідомість і поведінку.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога, що визначають професійну поведінку і стосунки з людьми в суспільстві.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

На вивчення дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

3.Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Професія – психолог

Тема 1. Психологічна наука і її місце в системі інших наук. Основні теоретичні підходи у вітчизняній та зарубіжній психології. Завдання психології: пізнавальна, прикладні, психологічна допомога. Основні галузі психології.

Міфологічне, життєве, наукове і навколонукове знання про психіку. Найважливіші поняття психології: психіка, особа, пізнавальні процеси, психічний розвиток. Структура психіки і особи. Чинники психічного розвитку.

Теоретична робота в психології. Різноманітність концепцій і напрямів в розумінні головних детермінант психічних явищ і їх розвитку. Знайомство з основними загальними теоретичними підходами в сучасній вітчизняній і зарубіжній психології. Різномаїття підходів: біоцентричний, соціоцентричний і інтеракціоністичний напрями в розумінні головних детермінант психічних явищ і їх розвитку. Основні теоретичні напрями в західній психології: психоаналіз, гуманістична психологія, теорії рис. Соціально-когнітивний підхід, гештальтпсихологія.

Тема 2. Система психологічної служби. Центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології в Україні.

Провідні учбові та науково-дослідні психологічні центри. Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Науково-практичний центр політичної психології. Інститут педагогіки і психології професійної освіти. Київської національний університет ім. Тараса Шевченка. Факультет психології. Львівський державний університет ім. І. Франка. Відділення психології. Одеський державний університет ім. І. І. Мечнікова. Відділення психології. Харківський державний університет. Психологічний факультет. Учбова та науково-дослідна робота на відділенні психології філософського факультету Львівського державного університету. Випускаюча кафедра та її загальна характеристика. Товариство психологів України, його центральні органи та регіони.

Кредит 2. Основні сфери практичної реалізації психолога

Тема 3. Паспорт спеціальності. Об'єкт і основні види діяльності психолога.

Історія професійного застосування психологічних знань. Специфіка психологічного знання. Потреби людини і психологічні послуги. Поняття професії і спеціальності. Типи професій по предмету праці. Коротка історія психологічної професії.

Види професійної діяльності психолога: дослідження, психодіагностика, психокорекція, психологічний супровід, психопрофілактика, консультування, психотерапія (у рамках психологічної моделі), ведення тренінгів, викладання.

Області роботи психолога: психологічна служба освіти, бізнес, реклама, менеджмент, сімейні консультації і специфіка роботи з сім'ями, служби зайнятості, міліція та ін.

Психологічні типи психологів: дослідник, консультант, психотерапевт, викладач, ведучий тренінгів, теоретик, змішані типи. Зв'язок з рисами темпераменту і характеру, індивідуальним стилем діяльності.

Кредит 3. Становлення особистості професіонала

Тема 4. Становлення особистості професіонала

Психолог як фахівець і психолог як особистість. Спеціальні знання і авторитет психолога. Особистісте зростання психолога як умова визнання його професіоналізму. Модель діяльності практичного психолога – якості кваліфікованого і некваліфікованого психолога.

Професіограма і психограма психолога: вимоги професії до його знань, умінь і психологічних якостей. Рівні розвитку професійно важливих якостей психолога. Психограма і акмеограма практичного психолога. Психологічні вимоги до його особистості: альтруїзм, гуманістична спрямованість, розвинена емпатія, рефлексія, чутливість, експресивні, комунікативні, організаторські здібності, толерантність, критичність мислення, гнучкість, нестандартне мислення, оптимізм, віра в успіх, постійний самоаналіз як умова самовдосконалення.

Протипоказання для роботи психологом: низький рівень комунікативних здібностей, психічні хвороби, високий егоїзм, висока ригідність, слабка воля, відсутність толерантності та прагнення до саморозвитку, висока імпульсивність.

Досягнення оптимального функціонування в професійній діяльності як одне з важливих завдань професійного саморозвитку психолога. Запобігання емоційному вигоранню.

Етапи професійного розвитку психологів. Значення цілеспрямованого професійного самовизначення і саморозвитку. Активізація своєї суб'єктної активності. Творчий підхід до своєї роботи. Кризи розчарування.

Кредит 4. Етичні засади діяльності психолога

Тема 5. Етичний кодекс професійної діяльності психолога

Практичний психолог як суб'єкт професійної діяльності. Професійна компетентність практичного психолога як система професійних знань, умінь і навичок, що забезпечують успішне виконання професійних функцій. Основні принципи етичного кодексу практичного психолога: принцип професійної компетентності (знання суті соціально-психологічних явищ і особливостей їх прояву в конкретних умовах і ситуації, досконале володіння психологічним інструментарієм); принцип незавдання шкоди клієнту (взаємоповага психолога і клієнта, забезпечення для клієнта безпеки методик, які застосовує психолог, запобігання неправильним діям замовника); принцип неупередженості (наукова обґрунтованість, об'єктивність в оцінці та інтерпретації даних, зваженість висновків); принцип конфіденційності

(збереження таємниці результатів дослідження, коректне використання інформації психологічного характеру); принцип позитивно орієнтованої активності психолога (надання клієнту допомоги в реалізації позитивних цілей, творчого потенціалу, усунення того, що цьому заважає).

Тема 6. Особливості підготовки спеціалістів з вищою освітою

Учбовий план підготовки бакалаврів і фахівців на факультетах психології. Коротка характеристика змісту циклів дисциплін у складі учбового плану. Особливості організації процесу навчання у ВНЗ і елементи пропедевтики в освоєнні методів учбової роботи на лекціях, семінарах, практичних заняттях, самостійній роботі, іспитах і заліках. Планування часу. Можливості особистісного росту і розвитку професійно значимих якостей в ході навчання психології.

Кредит 5. Історія застосування психологічних знань у медицині. Завдання і види діяльності медичних психологів

Тема 7. Історія застосування психологічних знань у медицині. Завдання і види діяльності медичних психологів. Медична психологія в системі охорони здоров'я

XVIII столітті великий реформатор психіатричної допомоги у Франції Пинель. XIX столітті - інтерес вчених до психіці як нормальної людини, так і соматичного і психічно хворого. Історія виникнення неврологічної і психіатричної практики.

Медична психологія як галузь прикладної психології. Внесок в розвиток медичної психології З. Фрейда, Е. Кречмера, В. М. Бехтерева, С.С. Корсакова, Г.І. Россолимо. Перші практичні психологи в медицині. Застосування методів психодіагностики і методів психотерапії. Виникнення лабораторій експериментальної психології при клінічних психоневрологічних закладах.

Завдання і види діяльності медичних психологів. Практична психологія - як самостійна організація та створення свої психологічних служб. Зв'язки психології та медицини. Медико-психологічна служба. Робота психологів в медицині, роль медичного психолога в лікувальному процесі. Медична психологія як прикладна наука. Завдання медичної психології.

Психологічна служба в системі охорони здоров'я. Пріоритетні сфери роботи медичних психологів. Кваліфіковані кадри медичних психологів. Актуальні і перспективні завдання розвитку психологічної служби в системі охорони здоров'я.

Тема 8. Психологія в клінічній практиці. Психотерапія. Психотерапія у медичній роботі

Завдання клінічної практики. Психічні порушення людини. Найважливіші напрямки роботи медичних психологів. Розділи медичної психології. Визначення психотерапії. Традиційні психотерапевтичні методи: раціональна і сугестивна психотерапія. Особистісно-орієнтована (реконструктивна) психотерапія.

Сугестивна психотерапія - гіпнотерапія. Аутогенне тренування. Психоаналіз як широко застосовуваний в світі метод. Колективна і групова психотерапія, поведінкова, ігрова, психодрама, арт-терапія, музикотерапія, сімейна психотерапія, транзактний аналіз, гештальттерапія.

Участь медичних психологів в лікувальному процесі. Відмінності психотерапії від інших методів лікування. Особливості психотерапевтичної діяльності. Декларації з психотерапії, прийнятої Європейською асоціацією психотерапевтів 21 жовтня 1990 року в Страсбурзі.

Тема 9. Психогігієна, психопрофілактики та реабілітація як види діяльності медичного психолога

Поняття психогігієни, психопрофілактики та реабілітації як вида діяльності медичного психолога. Начальні симптоми психічних захворювань. Види реабілітації, психопрофілактики. Психдиспансер. Психологічна і соціальна реабілітація хворих. Реабілітація як комплекс медичних, педагогічних, професійних та психологічних заходів, направлених на відновлення працездатності хворих. Санаторно-курортне лікування, сеанси релаксації, аутотренінгу, музикотерапії, фізіотерапія, лікувальна фізкультура, масаж.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	очна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	л а б	ін д	с.р		л	п	л а б	ін д	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Кредит 1. Професія – психолог												
Тема 1. Психологічна наука і її місце в системі інших наук. Основні теоретичні підходи у вітчизняній та зарубіжній психології. Завдання психології: пізнавальна, прикладні, психологічна допомога. Основні галузі психології.	14	4	4			6	10	2				8
Тема 2. Система психологічної служби. Центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології в Україні.	16	4	4			8	20	2	2			16
Разом за кредитом 1	30	8	8			14	30	4	2			24
Кредит 2. Основні сфери практичної реалізації психолога												
Тема 3. Паспорт спеціальності. Об'єкт і основні види діяльності психолога.	30	8	8			14	30	2	2			26
Разом за кредитом 2	30	8	8			14	30	2	2			26
Кредит 3. Становлення особистості професіонала												
Тема 4. Становлення особистості професіонала	30	8	8			14	30	2	2			26
Разом за кредитом 3	30	8	8			14	30	2	2			26
Кредит 4. Етичні засади діяльності психолога												
Тема 5. Етичний кодекс професійної діяльності психолога	14	2	2			10	14	2				12
Тема 6. Особливості підготовки спеціалістів з вищою освітою	16	4	4			8	16		2			14
Разом за кредитом 4	30	6	6			18	30	2	2			26

Кредит 5. Історія застосування психологічних знань у медицині. Завдання і види діяльності медичних психологів

Тема 7. Історія застосування психологічних знань у медицині. Завдання і види діяльності медичних психологів. Медична психологія в системі охорони здоров'я	10	2	2		6	10	2			8
Тема 8. Психологія в клінічній практики. Психотерапія. Психотерапія у медичній роботі	12	2	2		8	10	2			8
Тема 9. Психогігієна, психопрофілактики та реабілітація як види діяльності медичного психолога	8	2	2		4	10	2			8
Разом за кредитом 5	30	6	6		18	30	4	2		24
Всього	150	36	36		78	150	14	10		126

5. Теми семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1	Тема 1. Психологічна наука і її місце в системі інших наук. Основні теоретичні підходи у вітчизняній та зарубіжній психології. Завдання психології: пізнавальна, прикладні, психологічна допомога. Основні галузі психології.	2	
2	Тема 2. Система психологічної служби. Центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології в Україні.	4	2
3	Тема 3. Паспорт спеціальності. Об'єкт і основні види діяльності психолога.	8	2
4	Тема 4. Становлення особистості професіонала	8	2
5	Тема 5. Етичний кодекс професійної діяльності психолога	2	
6	Тема 6. Особливості підготовки спеціалістів з вищою освітою	4	2
7	Тема 7. Історія застосування психологічних знань у медицині. Завдання і види діяльності медичних психологів. Медична психологія в системі охорони здоров'я	2	
8	Тема 8. Психологія в клінічній практики. Психотерапія. Психотерапія у медичній роботі	4	
9	Тема 9. Психогігієна, психопрофілактики та реабілітація як види діяльності медичного психолога	2	2
	Всього	36	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1	Тема 1. Психологічна наука і її місце в системі інших наук. Основні теоретичні підходи у вітчизняній та зарубіжній психології. Завдання психології: пізнавальна, прикладні, психологічна допомога. Основні галузі психології.	8	8
2	Тема 2. Система психологічної служби. Центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології в Україні.	8	16
3	Тема 3. Паспорт спеціальності. Об'єкт і основні види діяльності психолога.	14	26
4	Тема 4. Становлення особистості професіонала	14	26
5	Тема 5. Етичний кодекс професійної діяльності психолога	10	12
6	Тема 6. Особливості підготовки спеціалістів з вищою освітою	8	14
7	Тема 7. Історія застосування психологічних знань у медицині. Завдання і види діяльності медичних психологів. Медична психологія в системі охорони здоров'я	4	8
8	Тема 8. Психологія в клінічній практики. Психотерапія. Психотерапія у медичній роботі	6	8
9	Тема 9. Психогігієна, психопрофілактики та реабілітація як види діяльності медичного психолога	4	8
	Всього	78	126

8. Самостійна робота

Для самостійної роботи студентів виноситься два типи завдань.

Завдання теоретичного характеру, які недостатньо ґрунтовно розглянуті в межах лекційних занять, виносяться для самостійного опанування студентом. Вони є доповненням до лекційного курсу.

Студент має опрацювати нормативні та літературні джерела та бути готовим до відповіді на поставлені питання під час проведення практичних занять та іспиту. Завданнями практичного характеру є тести та задачі, які знаходяться на кафедрі.

7. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Перелік питань до заліку

1. Предмет «Вступ до спеціальності».
2. Кваліфікаційна характеристика практичного психолога.
3. Система підготовки практичних психологів.
4. Зарубіжний досвід підготовки практичних психологів.
5. Професійне місце психолога в закладах освіти.
6. Завдання, труднощі і проблеми роботи психолога у закладах освіти.
7. Загальна характеристика основних видів діяльності практичного психолога.
8. Психологічна профілактика: загальна характеристика.
9. Зміст та методи професійної профілактики.
10. Психологічна консультація.
11. Психологічна діагностика.
12. Психологічний діагноз.
13. Психокорекційна робота.
14. Психотерапія.
15. Принципи роботи практичного психолога.
16. Особливості роботи практичного психолога із учнями різного віку.
17. Особливості роботи практичного психолога із педагогами.
18. Особливості роботи практичного психолога із адміністрацією.
19. Особливості роботи практичного психолога у спеціальних закладах освіти.
20. Права та обов'язки психолога закладу освіти.
21. Особистість практичного психолога.
22. Методи саморозвитку особистості практичного психолога.
23. Програма професійного розвитку практичного психолога.
24. Методи професійного саморозвитку практичного психолога.
25. Система психологічної служби в закладі освіти.
26. Етичний кодекс практичного психолога.

27. Історія застосування психологічних знань у медицині.
28. Завдання і види діяльності медичних психологів
29. Психологія в клінічній практиці.
30. Психотерапія. Психотерапія у медичній роботі
31. Психогігієна, визначення. Значення у діяльності медичного психолога
32. Психопрофілактика як вид діяльності медичного психолога.
33. Реабілітація як вид діяльності медичного психолога
34. Медична психологія в системі охорони здоров'я.
35. Функції медичного психолога в системі охорони здоров'я.

10. Методичне забезпечення

1. Навчально – методичний комплекс дисципліни «Вступ до спеціальності».
2. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Вступ до спеціальності».
3. Методичні рекомендації до підготовки семінарських, практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності».

11. Рекомендована література

Основна

1. Подшивайлова Л. І. Вступ до спеціальності: психологія. Модуль 2: навч. посіб. / Лідія Іванівна Подшивайлова. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 220 с.
2. Подшивайлова Л. І. Вступ до спеціальності: психологія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Лідія Іванівна Подшивайлова. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2011. – 320 с.
3. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О., та ін. ; за заг. ред. Огнев'юка В. О.]. – 2-ге вид., доопр. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 224 с.

Додаткова:

1. Березовська Л. І. Самовиховання та саморегуляція особистості. Навчальний посібник / Людмила Іванівна Березовська. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 168 с.
2. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : Навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я. Я. Болюбаш. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. – 64 с.
3. Бочелюк В. Й. Психологія: вступ до спеціальності : Навч. посібник / В. Й. Бочелюк, В. В. Зарицька. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.
4. Вачков И. В. Введение в профессию «психолог» : Учеб. пособие / Игорь Викторович Вачков, Игорь Борисович Гриншпун, Николай Сергеевич Пряжников; Под ред. И. Б. Гриншпуна. – М. : Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж : Издательство НПО «МОДЭК», 2007. – 464 с.
5. Вища освіта України : Методологічні та соціально-виховні проблеми модернізації : Монографія / Під заг. ред. В. П. Андрущенка, М. І. Михальченка, В. Г. Кременя. – К. : ДЦССМ; Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – 440 с. 26
6. Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию : курс лекций / Юлия Борисовна Гиппенрейтер. – М. : АСТ : Астрель, 2009. – 352 с.
7. Головатый Н. Ф. Учись учиться : Учеб.-метод. разработка / Н. Ф. Головатый. – К.: МАУП, 2000. – 76 с.
8. Дідора М. І., Яцуля В. В. Розвиток впевненості у студентів / М. І. Дідора, В. В. Яцуля // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 11. – С. 30–35.
9. Дуткевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дуткевич, О. В. Савицька. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.

10. Закон України «Про вищу освіту», документ № 2984–14, остання редакція від 10.02.2010 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14&p=1297338264376536>
11. Закон України «Про вищу освіту». Науково-практичний коментар / За заг. ред. Кременя В. Г. – К., 2002.
12. Закон України «Про освіту» від 29.03.1996 № 100/96 – ВР.
13. Казанцева Т. А. Взаимосвязь личностного развития и профессионального становления студентов-психологов / Т. А. Казанцева // Психологический журнал, 2002. – Т. 23. – № 6. – С. 51–59.
14. Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта : Методологічні принципи написання дисертації / Юрій Іванович Ковалів. – К. : Твім інтер, 2009. – 460 с.
15. Конвенція ООН з прав дитини: шляхи практичного застосування : Метод. реком. / Упоряд. Г. М. Лактіонова та інші. – К. : Наук. світ, 2001. – 37 с.
16. Конвенція про права дитини. – К., 2008. – 48 с.
17. Максименко С. Д. До проблеми розробки освітньо-кваліфікаційної характеристики сучасного психолога / С. Д. Максименко, Т. Б. Ільїна // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – № 1. – С. 2–6.
18. Основи практичної психології / Віталій Григорович Панок, Тетяна Михайлівна Титаренко, Наталя Василівна Чепелева та ін : Підручник. – Вид. 2-ге, стереотип. – К. : Либідь, 2001. – 536 с.
19. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи : Практикум : Навч. посібник / Людмила Григорівна Подоляк, Віктор Іванович Юрченко. – К. : Каравела, 2008. – 336 с.
20. Положення про психологічну службу системи освіти України (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України № 616 від 02.07.2009 р.).
21. Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника // Довідник офіційного опонента. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань експертизи дисертаційних досліджень / Упорядник Ю. І. Цєков; за редакцією Р. В. Бойка. – 2-е вид., випр. і доповн. – К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», видавництво «Толока», 2008. – С. 4–13.

27

22. Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію : Навч. посібник / Юлія Олексіївна Приходько. – 2-е вид. – К. : Каравела, 2010. – 232 с.
23. Шмелева И. А. Введение в профессию. Психология : Учебное пособие / Ирина Александровна Шмелева. – СПб. : Питер, 2007. – 256 с.

Інформаційні ресурси

1. Персональний навчальний Веб-ресурс //http [Електронний ресурс] // mehmat.mnu.mk.ua/sp/sr
2. Банк електронних освітніх ресурсів [Електронний ресурс] // http://dictionary.fio.ru/
3. Энциклопедический словарь [Электронный ресурс] // [http:// synopsis. kubsu.ru/informatic/master/lecture/themes1_3.htm](http://synopsis.kubsu.ru/informatic/master/lecture/themes1_3.htm)
4. Педагог [Электронный ресурс] //http://bspu.secna.ru/Journal/pedagog/
5. Педагогические и информационные технологии в образовании [Электронный ресурс] //http://scholar.urc.ac.ru/Teachers/methodics/journal/